

Приет на Секционен съвет с Протокол №2/30.05.2017г.

**АКАДЕМИЧЕН СТАНДАРТ
ЗА УЧЕБНА ДИСЦИПЛИНА
„ПРОФЕСИОНАЛНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ И ТОКСИКОЛОГИЯ”**

1. Цел на обучението по дисциплината

Основна цел на обучението по дисциплината „Професионални заболявания и токсикология” е придобиване и усвояване на знания и умения за диагностика и адекватно поведение при болни с обсервирано или доказано по съответния регламент професионално заболяване и остро екзогенно отравяне. Реализирането на основната цел на преподаването следва да се осъществи чрез теоретично и практическо обучение по следните направления :

- усвояване на особеностите при снемане на професионална и токсикологична анамнеза и физикален статус;
- обективизиране на професионалните рискове: интерпретиране на производствената характеристика, протоколите за разследване на работната среда и други документи относно професионалната експозиция;
- формиране на работна диагноза и диференциална диагноза;
- назначаване на основни и специфични изследвания;
- клинична оценка – интерпретация на данните от лабораторни и инструментални изследвания, изграждане на специфични и неспецифични синдромокомплекси, диференциална диагноза, както и придобиване на умение за правилен терапевтичен подход;
- поведение при първа медицинска, ранна специализирана помощ, лечение;
- запознаване с нормативните документи, свързани с професионалните болести, и умения да си служат с тях;
- познаване на разликите между професионална болест, трудова злополука и свързана с труда болест;
- знания относно принципите за диагностика на професионалните болести и критериите за оценка на професионална обусловеност на заболяванията;
- познания върху принципите на експертизата на професионалните болести;
- изготвяне на документация с токсикологична или профпатологична специфика;
- прилагане на всички съвременни форми, методи и средства за първична (предотвратяване на възникването на професионално заболяване), вторична (ранно откриване на професионално заболяване) и третична (отстраняване на дълготрайните ефекти на професионалното заболяване и подобряване на прогнозата за пациента) профилактика като съвкупност от медицински и немедицински мероприятия за постигане на по-добро здраве и качество на живот чрез изолиране на рисковите фактори (преморбидна профилактика), предотвратяване на заболяванията и намаляване на техните последици.

Целта на обучението съответства на:

- мисията и концепцията на университета ;
- обема и кредитния рейтинг на дисциплината, видни от учебния план;
- квалификационната характеристика на специалността;
- образователната степен(ОКС „магистър” по специалност „Медицина”).

Целта е съобразена с мястото на дисциплината в специалността по значимост и по хронология в учебния план.

2. Учебно съдържание на дисциплината

Темите и часовете за лекциите и упражненията, графика за консултации, асистентите и лекторите, графика за провеждане на семестриалния изпит и указанията за неговото провеждане се онагледяват на информационното табло и на сайта на МУ-Пловдив. Преподаването е съобразено с графика за преподаване на дисциплината по потоци и групи, който се приема на секционен съвет и се утвърждава от ръководителя на катедрата за съответната учебна година. Изучаването на дисциплината е организирано така, че лекциите да предхождат тематиката на практическите упражнения с цел студентите да могат да използват вече преподадена материя и понятия.

3. Предпоставки

Студентът следва да притежава изискуемият минимум от теоретични и практически знания и умения по „Пропедевтика на вътрешните болести”, преподаването на които съпътства учебната програма по специалност „Медицина”.

Студентите от трети курс по специалност „Медицина” се допускат до изпит по „Професионални заболявания и токсикология” след полагане на предвидените в учебната програма практически упражнения и лекции, и получена заверка в студентската книжка от асистентите и лектора.

4. Академични ресурси

Академичният състав на Секцията включва 2 хабилитирани преподаватели, 1 нехабилитиран преподавател с научна степен „доктор” и 3 нехабилитирани преподаватели. Хабилитираните и нехабилитирани преподаватели освен изучаваните по дисциплината специалности „Професионални болести” и „Токсикология”, имат широк профил от придобити клинични специалности като „Вътрешни болести”, „Клинична алергология”, „Нервни болести”, „Анестезиология и реанимация”. Квалификацията, професионалната компетентност и богатия клиничен опит на преподавателите е предпоставка за постигане на високо качество на обучението и гаранция за бъдеща професионална реализация.

Лекциите се четат от хабилитирани преподаватели (доцент и професор) с придобита ОНС „Доктор”.

Практическите упражнения се водят от нехабилитирани преподаватели (асистенти, главен асистент).

5. Материални ресурси

Отделението по професионални болести с дейност по клинична алергология не разполага със собствена материална база за провеждане на практически упражнения. За преподаване се ползва намиращата се в приземния етаж на сградата учебна зала на отделението по нефрология и наличните в отделението помещения - лекарски кабинети, кабинет за функционална диагностика и приемно-консултативен кабинет. Практическите упражнения се водят в болничните стаи. За преподаване по „клинична токсикология” се използва учебната зала в клиниката по токсикология.

6. Лекционно обучение.

Лекциите се четат от хабилитираните преподаватели в аудиторния комплекс на университета. Изнасят се под формата на мултимедийни презентации, които при желание от страна на студентите се предоставят по електронен път, за да могат да се използват от тях при подготовка за практическите упражнения и семестриалния изпит. Темите на лекциите съответстват на утвърдената учебна програма по дисциплината като се актуализират съобразно новостите в преподаваните дисциплини. Обемът и форматът на предоставяне на лекциите са избор на водещия лектор.

7. Практически упражнения

Провеждат се по групи. За упражненията се предоставят методични указания, ръководства и тестове. Поставят се самостоятелни и екипни задачи. Проверява се:

- подготовката на студента,
- резултатите (получени знания и умения) от конкретното упражнение.

Като методична форма се отдава предимство на работа в екип, поставянето и решаването на клинични случаи по темата на упражнението. Акцентът се поставя върху практическото усвояване правилата за работа и обработка на пациентите с анамнеза за рискови фактори от работната среда и с токсикологично обременена анамнеза. На всеки студент се възлага конкретна клинична задача свързана с усвояване и отработване на диагностично-терапевтичните алгоритми по преподаваната патология от програмата за упражнения. Важен момент от практическото обучение на студентите е отработването на правилата за обсъждане и решаване на конкретни клинични случаи и воденето на дискусия по определени казуси свързани с изучаваната патология. Специално внимание се отделя на нормативната база по администриране на професионалните болести в България, на критериите за диагностика и оценка на професионалните болести и експертизата на трудоспособността. В практическите упражнения по клинична токсикология се акцентира върху прилагане на диагностично-терапевтичните алгоритми за поведение при остри екзогенни интоксикации съобразно изучаваната на конкретното упражнение токсикологична патология.

8. Информационни ресурси. Основна литература. Сайтове

Преподавателят е длъжен да има разработени учебни материали по дисциплината и при желание от страна на студента следва да ги предоставя за нуждите на неговата теоретична и практическа подготовка.

Списък на препоръчвана литература по дисциплината

Основна литература – учебници, ръководства, монографии :

1. Професионални нервни и алергични болести, Златка Стойнева, Светлан Дерменджиев, изд.къща „Елестра”, София, 2015;
- 2.Професионални болести, П/р В. Костова и В. Петкова, С., Рал и Колобър, 2007;
3. Професионални болести, П/р А. Савов, С., Рал и Колобър, 2003 г. ;
4. Остри отравяния”. П/р на Ст. Андонова, П-ро преработено и допълнено изд. “Райков”, Пловдив, 2002;
5. Textbook on occupational diseases. Sofia, Ralkolober, 2010;
6. Hunter’s Diseases of Occupations,Tenth Edition Editor (s): Peter J Baxter, Tar-Ching Aw, Anne Cockcroft,Paul Durrington, J Malcolm Harrington. October 29,2010 by CRC Press;
- 7.Yanko Iliev. “Clinical toxicology: lectures for medical students”. ИК-ВАП, Пловдив 2012

Допълнителни източници за подготовка:

1. Хигиена, хранене и професионални болести. П/р Б. Попов, С., 2009 г.;
2. Монов Ал., Клинична токсикология в 2 т. София, Венел ООД, Т.1 1995,Т.2 1997;
3. Александров Н., Практическа спешна токсикология. “Знание” ЕООД,2000;
4. Спешна помощ при остри отравяния, Никола Александров, Милан Миланов, Университетско издателство „Св.Климент Охридски”, София, 1997;
5. Ellenhorn, Matthews J. et al., „Ellenhorn,s medical toxicology”, 1997;
- 6.Рецензирани ръководства и монографии на английски, френски, немски и руски език, вкл. интернет сайтове с материали по изучаваните теми - след предварително одобрение от хабилитираното лице .

9. Контролни работи:

Студентите трябва да се натоварват динамично и интензивно през семестъра. Изхожда се от презумпцията, че начинът на придобиване на знанията и уменията е важен фактор за тяхната дълбочина, трайност и приложимост. Текущ контрол на знанията на студентите се провежда чрез тестове минимум три пъти в семестъра, писмено разработване на конкретни въпроси по темата на упражнението, отговори на устно зададени от преподавателя въпроси и събеседване по темата. На студентите се предоставя своевременно информация и разяснения на резултатите от контрола (на следващото упражнение), което да подпомогне по-нататъшната им подготовка. След обявяване на резултатите студентът има право да се запознае с работата си.

Резултатите от тези проверки влизат като компонент в крайната оценка за семестъра.

10. Самостоятелна подготовка и извънаудиторна работа на студента:

Самостоятелната работа се ръководи от преподавателя (асистента), който напътства студента както в литературните източници, така и в методите на тяхното усвояване.

11. Сътрудничество между преподавателите и студентите

Това сътрудничество се изразява в:

- Ангажираност на преподавателя към студента и неговата предварителна подготовка, текущи трудности по усвояване на материала и възможности с индивидуална програма на учене да постигне повече.
- Използване на часове за консултации.
- Включване на студентите в екипи по научни задачи, изследвания, проекти и др.

12. Изпити

Формите на оценяване знанията и уменията на студентите са в съответствие с утвърдената програма за изучаване на дисциплината и включват следните елементи :

Текущо оценяване, решаване на тестове, изработване на реферат.

Формира се крайна текуща оценка за семестъра.

Крайната текуща оценка за семестъра се отразява от асистента в персоналния учебен картон на всеки студент. Тя се формира на базата на следните критерии :

- решаване на тестове
- контролни писмени работи по темата на упражнението
- устно зададен въпрос/и по темата
- изпълнение на персонално поставена клинична задача
- участие на студента в дискусия по темата на упражнението
- изработване на реферат

Обучението по дисциплината завършва с полагане на семестриален изпит по „Професионални заболявания и токсикология” в рамките на редовната изпитна сесия за студентите по специалност „Медицина”.

Изпитът включва решаването на входящ тест, писмено разработване на два въпроса от конспекта и устен изпит.

13. Стандарти за оценяване

Успешното изучаване на дисциплината „Професионални заболявания и токсикология” от учебния план се оценява като стойност от оценки, при поставянето на които се вземат предвид нивата на възпроизвеждане и ползване на знанията от студентите и се основават на разработени ясни стандарти.

Нивата на възпроизвеждане и ползване на знанията от студентите се определят като информационно-репродуктивно, технологично-продуктивно, проблемно-продуктивно, иновационно-творческо.

Оформянето на крайната оценка от изпита се основава на следните критерии и стандарти:

- Слаб (2) получава студент с оскъдни познания, които не могат да послужат като база за следващите нива на обучение - предклинични и клинични дисциплини.
- Среден (3) получава студент, който възпроизвежда знанията в „готова схема“, като липсват основни моменти от разработваната тема; липсва готовност за самостоятелно използване на получените знания и професионални компетентности; терминологията не е усвоена,

изложението се характеризира с беден език;

- Добър (4) получава студент, който развива темата описателно, репродуктивно, като използва типови ситуации; ограничена самостоятелност при използване на получените знания и придобитите професионални компетентности; в изложението, макар да има наличие на добра езикова култура, се допускат неточности в използваните понятия;
- Много добър (5) получава студент, който развива темата самостоятелно продуктивно, нестандартно, търсейки нов алгоритъм и анализ на използваните литературни данни; прави опит да изведе и обоснове своя теза; адекватно използва понятията от научната област на изучаваната дисциплина, има добра езикова култура;
- Отличен (6) получава студент, който самостоятелно, логично, с наличие на творчески елемент извежда темата; обосновано и оригинално ползва и интерпретира литературата, свързана с разкривания въпрос; наблюдава се сформированост и готовност за ползване на придобитите знания и професионални компетентности; точност и богата езикова култура на изложението.

При започване на занятията студентите трябва да бъдат запознати със стандартите за оценяване, процедурите за провеждане на текущ контрол и възможностите за получаване на обратна връзка за напредъка им през семестъра.

14.Формиране на крайната оценка:

Крайната оценка определя, в каква степен даденият студент е постигнал целта на обучението, поставена в началото. Тя е многокомпонентна и включва оценка от писмен краен изпит, оценка от устен краен изпит и оценка от текущ контрол.

За всеки компонент участващ в крайната оценка се определя коефициент на значимост (от 0 до 1), като общата сума на коефициентите трябва винаги да бъде 1. Крайната оценка се получава като сбор от оценките по шестобална система от различните компоненти умножени със съответните коефициенти на значимост.

Крайна оценка = k_1Q Оценка от текущ контрол + k_2Q Оценка от тест + k_3Q Оценка от писмен изпит + k_4Q Оценка от устен изпит

$k_1 = 0.10$; $k_2 = 0.10$; $k_3 = 0.50$; $k_4 = 0.30$

Ако един от компонентите на крайния изпит е слаб 2, крайната оценка следва да бъде също слаб 2.

Компонентите участващи при формиране на оценката и коефициентите на значимост за всяка дисциплина се определят от Академичния съвет с приемане на настоящия академичен стандарт на дисциплината.

15. Документиране, съхранение на резултатите и контрол на дейността по оценяването:

- Оценяваните студенти имат правото и задължението да се информират за регламента, процедурите и резултатите от оценяването, да предявяват претенции и жалби при неспазване на настоящите правила.
- Правото на студента по смисъла на предходната точка е в сила в случаите на установени технически пропуски или грешки (например при изчисляване или нанасяне на оценките), както и при сериозни основания за разминаване на фактически показаните знания, умения и компетентности и получената крайна оценка за тях.

- Допускат се корекции на оценките в случаите по предходната алинея в студентската книжка, изпитния протокол или по партидата в главната книга само от титуляра на дисциплината
- Евентуални спорове и претенции от страна на студентите се отправят писмено към оценяващия екип, който следва да даде аргументиран отговор до края на следващия работен ден.
- Установени и доказани случаи на сериозно нарушаване на правата на студента при оценяването на неговите знания, умения и компетентности се отнасят чрез писмена жалба до Зам. ректора по КА.

Изпитните материали се съхраняват и се предоставя възможност на студентите да се запознаят с тях и основанията за оценка по ред и процедура обявени предварително. Периода, в който се осигурява достъп на студентите до изпитните материали и резултати е не по-дълъг от 3 (три) работни дни след датата на изпита.

Характеристиката на дисциплината се предоставя на студента в началото на обучението. Това е в съответствие със ЗВО чл. 56. ал. 1 „, Преподавателите са длъжни да разработят и да оповестят по подходящ начин и описание на водения от тях лекционен курс, включващо заглавия и последователност на темите от учебното съдържание, препоръчителна литература, начин на формиране на оценката и форма на проверка на знанията и уменията“.

Доц. д-р Светлан Дерменджиев, д.м.
Ръководител Секция по професионални заболявания и токсикология

Доц. д-р Владимир Андонов, д.м.
Ръководител Втора катедра по вътрешни болести
Медицински факултет
Медицински университет - Пловдив